Claret i la nevada del Nadal de 1962

Autor:
Data de publicació: 13-01-2021

El republicà que va alliberar la Barcelona franquista del gel
El dia de Nadal de 1962 es va caure a Barcelona una nevada de característiques molt similar a la que ha bloquejat Madrid. La complicitat entre un republicà exiliat a Andorra i un alcalde franquista va alliberar la capital catalana de la neu glassada

El Passeig de Gràcia, amb la plaça de Catalunya al fons, sota la gran nevada de Barcelona del 1962. CARLES PÉREZ DE ROZAS

FLORÈNCIA REI

12 GEN 2021 - 00:30 CET

-Està bé. Que passi.

-A les seves ordres, Excel·lència.

La llumeta del Pardo es va apagar. Eren prop de les vuit del matí d'el 27 de desembre de 1962. Dues hores més tard, a la Duana de la Farga de Moles, entre Espanya i Andorra, el comissari va donar l'ordre d'aixecar la barrera. "Marxem!", Va cridar el cap de la quadrilla de 12 homes als comandaments de les seves llevaneus. I la caravana va enfilar la carretera en direcció a Barcelona.

A aquesta mateixa hora, la capital catalana es feia de dia bloquejada pel gel i la neu per tercer dia consecutiu. Com Madrid 59 anys més tard. Entre la Nit de Nadal i el dia de Nadal de 1962 es van acumular gruixos de 70 centímetres al centre de la ciutat i de 60 centímetres a les pistes de l'aeroport del Prat, que va quedar tancat durant quatre dies. La pertorbació que va generar la històrica nevada -els registres no han estat superats a la zona per cap altra fins a la data- va passar amb rapidesa i el dia 26 els cels rasos i el vent de nord van afavorir una ràpida congelació de la neu acumulada als carrers . Aquest dia, festiu a la ciutat, els serveis municipals no van actuar, el que va agreujar la situació. Com ha passat aquest cap de setmana a Madrid, Barcelona va quedar completament paralitzada. Els cotxes particulars, taxis i flota d'autobusos, immobilitzats. El metro funcionava de manera intermitent a causa dels continus talls de fluid elèctric.Les entrades als principals hospitals van quedar sepultades sota un metre de neu i gel. Els bombers van

assumir les tasques de transport de malalts. Comerços i mercats van romandre tancats durant diversos dies. L'Exèrcit va intentar obrir camins per a l'abastament de la ciutat sense èxit: no tenien maquinària apropiada.

Dues dècades abans, al gener de 1939, Andreu Claret liderava la retirada dels alts càrrecs de Govern republicà a Catalunya. Quan va creuar la frontera, com un exiliat més, es va sumar a la Resistència francesa contra l'ocupació nazi mentre brindava ajuda a altres espanyols exiliats com ell en el sud de França, entre els quals es trobava Pau Casals. Va ser el mestre qui el va salvar d'una destinació ombrívol quan va intercedir perquè la Gestapo alliberés Claret després de caure detingut. El 1949 Claret es va establir a Andorra i va aconseguir de Govern d'aquest país una concessió administrativa per a mantenir obert durant els mesos d'hivern al Port d'Envalira, un enclavament essencial per assegurar les comunicacions amb França. Andreu Claret es va convertir així en un dels experts més reconeguts en comunicacions d'alta muntanya d'Europa.

Els anys de la postguerra mundial van significar per a Andorra una època de prosperitat lligada, entre d'altres activitats, al naixement del turisme de neu. Les famílies benestants de Barcelona escollien el Principat com a destinació de les seves vacances d'hivern. I, amb tota seguretat, en aquests dies de neu, esquí i vetllades al costat de foc, Andreu Claret va fer amistat amb José María Porcioles, l'alcalde al capdavant de la Ciutat Comtal quan va arribar la gran nevada. Amb tots els serveis essencials immobilitzats, Porcioles no va dubtar a contactar amb el seu amic Claret, qui va acceptar el repte de creuar Catalunya per desbloquejar Barcelona amb la seva maquinària i experiència. Però un seriós problema es va creuar en el seu pla: Claret no tenia passaport i més era requerit a Espanya per la justícia militar per un article signat per ell en la publicació: Poble Català que portava per títol Franco, ets un assasí ("Franco, ets un assassí"). El comissari a càrrec de la frontera, tot i conèixer-lo i apreciar-personalment, es negava a franquejar-li el pas.

"Claret: vostè baixa, retira la neu i torna dret a aquest punt fronterer, d'acord?", Va ordenar el comissari abans de franquejar el pas a la caravana.

No hi ha constància de quin curs van seguir les gestions, però és molt probable que fos Porcioles qui aconseguís, a la matinada del 27 de desembre, persuadir l'elit de les autoritats franquistes -i pot ser que a el mateix Franco, amb qui mantenia una bona relació - perquè autoritzessin a Claret a creuar la frontera.

Al cap de 18 hores de viatge el petit exèrcit de llevaneus va aconseguir la ciutat. És difícil imaginar el que va sentir Claret al contemplar la ciutat des de dalt de la Diagonal 24 anys després d'haver-la abandonat acompanyant a un altre exèrcit en retirada ia punt de ser derrotat. Les llevaneus es van lliurar a la seva tasca durant 36 hores frenètiques i la seva actuació va ser decisiva per aixecar el bloqueig a què el gel sotmetia a Barcelona i les seves infraestructures vitals.

Claret, després de saludar el seu amic Porcioles a l'Ajuntament, va emprendre camí de tornada a Andorra, complint així amb l'ordre que va rebre del comissari. L'equip de salvadors de la ciutat no va rebre cap compensació econòmica per part de les autoritats espanyoles, però sí un reconeixement en forma de placa -escrita en català- que Claret va recollir en el mes d'abril de 1963 de mans de l'alcalde Porcioles: "En homenatge i record a su actuació a la nevada del desembre de 1962 " . Claret va tornar a Barcelona el 1964, des d'on va assessorar a governs i empreses en el disseny d'infraestructures d'alta muntanya, com els túnels del Guadarrama i de el Cadí. Va morir a la seva ciutat el 2005.